

Za gospodarje

Maribor, dne 5. februarja 1936.

Sankcije in les.

(I. Č., Rečica ob Savinji.)

Odkar se izvajajo te sankcije proti sosadni Italiji, smo čitali po raznih gospodarskih listih že nešteto člankov pod gornjim ali temu sličnim naslovom. In kako bi se o tem ne razpravljalo! To pereče vprašanje dela skrbi vsem od zadnjega lesnega delavca kje v hribovskem zatišju, pa do najboljšega ministra in diplomata. Kako tudi ne, saj je od te panoge gospodarstva odvisno na tisoče in tisoče slovenskega kmečkega in delavskega življa. Če usahne enkrat ta vir dohodkov, se pač mora zrušiti eksistenca razsežnih plasti slovenskega naroda.

V tem pogledu so najbolj prizadeti kraji, kjer se v prvi vrsti ali pa izključno pečajo z gozdarstvom, oziroma lesno trgovino. Ena od teh pokrajin, ki so jih sankcije prav občutno zadele, je gotovo gornja Savinjska dolina. Skozi stoletja je tukaj bila lesna industrija in lesna trgovina glavni vir dohodkov. Sicer se tu razvija še ena panoga, ki se je zlasti v povojnih letih dvignila skoro na sporedno višino z gozdarstvom, to je živinoreja, in zlasti govedoreja. V povojnih letih je še šlo; vse se je dalo vnovčiti po primerni ceni. Svetovna kriza, ki ni nikomur prizanesla, pa je menda najhujše pritisnila našo dolino. V prvih povojnih letih pospešena živinoreja je glede dobičkanosti že davno padla pod minimum. Ostalo je nam še edino upanje: les. Čeravno je tudi lesu padla cena za 50—75%, je še vendar imelo naše ljudstvo v tej panogi košek, dasi trdega kruha. In sedaj! Ves svet je preletela novica: sankcije se izvajajo. Naša dolina, čeprav čisto skrita pred ostalim svetom ter potisnjena pod okrilje Solčavskih planin, je občutila to zlo prva. Med nami in Italijo, kamor smo poprej izvažali do 90% vsega izvoženega blaga, se je čez noč meja zaprla. Posledice tega so katastrofalne. Kmetom gnije les, lesnim trgovcem blago, delavci ne zaslužijo

nič. Kam plovemo? Kdor le količkar z razumom gleda v sedanost, pač mora uvideti, da je gospodarski polom neizogiben. Sankcije se izvajajo šele malo časa, pa že vlada povsod huda kriza, kaj šele bo, če se razmere v doglednem času ne izboljšajo.

V interesu vseh v to poklicanih činitelev je, da z reševanjem tega važnega vprašanja ne odlašajo. Vodilni in odločujoči krogi naj ne zapirajo svojih oči pred dejstvom, priskočijo naj na pomoč ter naj skušajo doseči ublažitev teh nevzdržnih razmer.

Gospodarska slika.

(Dopis iz Rajhenburga.)

Revščina in pomanjkanje sta v naši občini dosegla višek. Davčni vijak še ni nič popustil. Doklade imamo še vedno tako visoke, da bi lahko pri dokladni tekmi dobili premijo. Rudnik, razen malih izjem, vedno praznuje itd. itd. Žalostno, a resnično dejstvo je, da grozi vsej naši dolini boben, kakor smo čitali v »Slovincu«. — Mnogi naši ljudje so si v prejšnjih časih skoro od ust pritrgovali in nosili denar v hranilnice, da bi imeli nekoč za črne dni. No, in danes? Ti skrbni in pridni ljudje, ki so varčevali, ne dobe svojega prihranjenega denarja danes, ko ga tako krvavo potrebujejo. Mnogim grozi popolen gospodarski propad, čeravno so prej skrbeli in varčevali. Hranilnice bi rade izplačevale vlagateljem, pa ne dobe od nikoder gotovine. Kako tudi? Marsikateri kmet-dolžnik bi rad plačal, pa ne more; kdor bi lahko, pa neče. In tem zadnjim se ni čuditi. Nasedli so pač vabljivim besedam raznih privržencev minulih režimov, ki so tudi tukaj imeli svoje vnete priganjače in valpete. Upamo, da bodo tudi ti zaslepljeni spregledali. Merodajne činitele pa prosimo, da se ozro na bedo in pomanjkanje, ne samo našega, ampak vsega slovenskega ljudstva in store vse potrebne korake, da naše podeželske hra-

nilnice dobe potrebno gotovino na razpolago. Če minuli protiljudski in pofarski režimi niso hoteli o tem ničesar slišati, upamo in obenem apeliramo na sedanjo vlado, naj nam sedaj v 12. uri pride na pomoč. Naši ljudje v tej stiski kaj radi nasedejo raznim verižnikom. Neka Antonija Z. je v stiski za denar prodala neki realitetni pisarni v Ljubljani hran. knjižico za 2000 Din. Za njo je dobila celih 200 Din in nič več, ker je pisarna že zaprta. Sedaj uboga Antonija joče za svojimi trdo prisluženimi prihranki. Nekdo drug je dal nekemu bivšemu rajhenburškemu posestniku hranilno knjižico za 6 tisoč Dai, ker mu je isti obljubil, da bo preskrbel za njega denar iz hranilnice. V resnici pa je dotični gospod hranilno knjižico zastavil pri neki zagrebški tvrdki in sedaj ni več gospoda in ne knjižice, le opeharjeni kmet žaluje za svojimi prihranki.

Naša sadjarska podružnica.

(Dopis iz Smarja pri Jelšah.)

Letošnja mokra zima nam nič preveč ne prija, saj že skoraj dežuje od jeseni. Blata je toliko, da se skoro iz njega ne vidimo. Kako življenje je bilo na primer lansko leto po cestah! Sankali so se vsevprek. Vozila so se drva, vozil se je les k bližnjim žagam, vozil se je gnoj na polje na velike kupe, da je šlo na sponlad delo pri setvi lažje naprej. Navadno se po zimni izvozi gnoj v gorice, ki so oddaljene in v hribih; to delo se z mnogo manjšim trudom opravi po zasneženih cestah. Vendar pa ima letošnja razmeroma topla zima tudi dobre strani, in sicer pri delu v sadonosnikih. Snaženje sadnega drvja, ki je tako potrebno delo kakor redko kako drugo delo, bi se moralo vršiti v veliko večjem obsegu kakor se v resnici vrši. Če posestnik sam ne more in nima več moških pri hiši, da bi to delo izvršil, je pa drugih dovolj na razpolago. Najdejo se najemniki, ki nimajo nikakršnega dela; ti bi proti vsakdanji hrani in malemu plačilu temeljito spravili z drevja mah, lišaje, staro skorjo in suhe veje. Mnogo je še tudi po nekaterih sadonosnikih starega drevja, ki ni za drugo, kakor za udobno skrivališče raznim škodljivim mrčesom, sovražnikom mladega sadnega drevja. V tem oziru si veliko prizadeva podružnica

Sadjarskega društva, da bi se nekateri resneje poprijeli tega prepotrebne delo. Dosegla je že precej, saj so v minulem letu večinoma vsi člani kolikor toliko škropili svoje drevje in so se na jesen tudi sami veselili lepega uspeha. So pa le še posestniki in to celo mladi, ki na kako snaženje, še manj pa na škropljenje sadnega drevja od daleč ne mislijo, marveč živijo življenje kakor pred nami nekdaj v starem veku.

Kakor rečeno, si naša podružnica veliko prizadeva, da bi tudi tem pokazala pravo pot novodobnega sadjarstva. V lanskem letu je priredila v ta namen nekaj predavanj, poučnih izletov v bližnje sadovnjake, kakor tudi izlet v Vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru in k znanemu drevesničarju g. Dolinšku v Kamnico ter v banovinsko trtnico v Pekre. Priredila je tudi lepo uspeli sa. ogled v dvorani Katoškega doma. Vse priprave ogleda je vodil kot predsednik pripravljalnega odbora bivši tukajšnji kmetijski referent g. Strašek, kateremu se podružnica na tem mestu zahvaljuje za njegovo veliko delo, ki ga je vršil v sadjarstvu, kakor tudi za prosih drugih panog kmetijstva. Zelimu mu na novem mestu kot ravnatelju banovinske trtnice v Pekrah veliko uspeha in božjega blagoslova, nam smarčanom pa vrednega naslednika. Kakor je podružnica v minulem letu delovala, želi še v bodoče delovati s po. ženo močjo. Prirejala bo sadjarska predavanja, poučne izlete, poučne tečaje v svojo preceppljevanja, zato prosi že vnaprej posestnike sadonosnikov, da bi ji dali na razpolago kakšno sadno drevo, primerno za precepitev. V nedeljo dne 26. januarja je priredila podružnica predavanje, ki ga je imel g. inž. Jenčič o najhujšem škodljivcu na sadnem drevju, o drevcni uši, imenovana »San Jos«.

Vprašanja in odgovori.

B. J. v L. Imam že dve leti kolo na sodniji, ker mi ga je nekdo ukradel, pa se še sedaj ni vršila razprava. Kaj naj storim? — To je pa skoro neverjetno, da bi se po dveh letih ne vršila razprava. Mariborsko sodišče, ki naj bi to izvršilo, ima gotovo vzrok, saj nam ni znan noben slučaj, da bi tako počasi poslovalo. Če pa je vaša trditve resnična, tedaj pa naj tu odgovor povzroči, da bo kmalu sodnijska razprava.

A. K. v H. Zastarano pot bi rad prestavil. — To lahko napravite v sporazumu s sosedi, ki so jo dosedaj uporabljali. Povabite jih, razložite jim, napravite zapisnik in podpišite. Potem pa lahko. Drugače imajo še dalje pravico prehoda, če so že vsaj 30 let po tej poti nemoteno hodili.

J. š. v S. Želim rešitev rekurza. — Mi smo vam odgovor poslali. Danes smo ponovno urgirali v vaši zadevi.

H. A. K. C. Ali se je valuta od 1. 1932 do danes kaj izpremenila? — Naš denar se ni izpremenil. Če ste navedli, da izplačate toliko dinarjev, kot bo tedaj vredna nemška marka ali ameriški dolar ali švicarski frank, potem bi morali na tej podlagi plačati. Doma pa se ni nič izpremenilo. Pa tudi z ozirom na zunanji denar se ni veliko izpremenilo.

T. š. v P. Članica sem socialističnega konzuma. Nisem tam kupovala. Ali moram res sedaj še doplačati? — Ker ste članica, morate plačati poleg deleža tudi jamstvo.

M. A. v P. Ali moram vsako leto priti za oporok davka, ko imam 9 otrok? — Vsako leto je predložiti potrdilo občine, da je prvotna prijava še v vsem v veljavi.

L. E. v St. Ali so predpisi v koledarju »Slovenskega gospodarja« glede dimnikarjev pravilni? — Pravilni so in se lahko sklicujete nanje.

R. V. v P. Ali vi verujete v »kamen sreče«, ki ga nekdo prodaja za 300 do 600 Din? — Iz vašega pisma smo zaznali, da hočejo nekateri ljudje živeti na račun — preznoverja ljudi. Tam v daljni deželi prebivate, vemo, da si želite sreče, toda ta kamen vam je ne bo prinesel. Vsa zadeva je manj resna. Listi večkrat ne vedo, kaj se za kakimi inserati skriva. Le nič se ne dajte! Boste srečni in zadovoljni!

A. P. v H. Pri nas nujno potrebujemo vodo. Ali je res, da pride kdo vodo iskat, če za to prosimo? — Naredite takole: Občinski urad naj vam potrdi, da vaša okolica potrebuje vodo. To potrdilo pošljite na »Zdravstveni dom« v Mariboru, ki vam bo dal nadaljne nasvete brezplačno na razpolago.

M. M. v M. Rad bi dal sina v trgovino učiti. — Ako sin še ni star 18 let, potem bo to še šlo. Ne da se pa drugače to doseči, kakor da je kje kak trgovec, ki ga vzame. Mi žal ne vemo za nobenega. Ali

z domačim trgovcem nič ni? Ali kje v Celju? Morda vam domači g. župnik kje kaj najde. Le poskusite!

A. J. v P. Rad bi šel v Južno Ameriko, kako bi to dosegel? — Ako greste tja delo iskat, potem gre težje, ker morate imeti že vnaprej zagotovljeno, da boste delo imeli. Obrnite se na Izseljeniški urad pri banovini v Ljubljani.

K. L. v P. Na sejnih bi rad kot invalid prodajal razne drobnarije. — Na vašem sreskem načelstvu zaprosite za pravico krošnjarenja.

F. C. v D. Žaga mi je odrezala palec leve roke. Ali dobim rento? — Najprej je seveda treba vedeti, če ste bili zavarovani. Pišite na OUZD v Ljubljani. Po zdravniški preiskavi se bo ugotovilo, koliko ste postali invalid in v koliko vam gre renta.

L. M. v P. Vstopil bi rad v službo banovinskega cestarja. — Prošnjo vložite na bansko upravo v Ljubljani. Predložite potrdilo občine in krstni list.

D. J. v Z. in vsi. Za prodajo vina nad 5 litrov lastnega pridelka iz lastne kleti doma ni potreba nikakega posebnega dovoljenja.

N. Č. v T. Plačati moram rentni davek na obresti, ki jih nisem prejel. Vložite prošnjo na davčni urad (kolek 5 Din), da plačate rentnino šele tedaj, ko obresti v resnici dobite.

G. L. v Zg. Ali imam pravico zahtevati dopise davkarije v slovenskem jeziku? — Sploh vse dopise imate pravico zahtevati v slovenskem jeziku!

Naslovi avtomehaničnih delavnic v Mariboru. Isti. — Adamovič Josip, Franciškanska 17. — Auto-service, Masarykova 1. — Ing. Fridau Ferdo, Mlinska 44. — Marini Alfred, Tržaška 16. — Stinschegg Gustav, Jugoslovanski trg 3. — Šoster Adolf, Franciškanska 11. — Triumpf, auto-magneto, ing. Keršič Peter, Franciškanska 13.

Vojaške zadeve.

Naslovi podoficirskih šol. U. J. Podplat. — Sporočamo, da bodo poedine podčastniške šole razpisale sprejemne pogoje v mesecih maj do oktober. Podčastniških šol je več in se skoraj za vse zahteva samo dovršena osnovna šola, starost pa od 17 do 21 let. Naslovi teh šol so: Inženjska podoficirska šola Kralja Petra Vel. Osvojitelja v Mariboru. — Bolničarska pod-

oficirska šola v Nišu. — Vazduhoplovna podoficirska šola, Novi Sad. — Stručna podoficirska šola v Šibeniku. — Artilerij-ska podoficirska šola v Čupriji. — Vojno muzička šola v Vršču. — I. pešad. podoficirska šola v Beogradu. — IV. pešadij-ska podoficirska šola v Zagrebu. — Konjička podofic. šola v Zemunu. — Pripominjamo, da bodo vsi sprejemni pogoji za vstop v poedine podčastniške šole objavljeni v Slov. Gospodarju takoj, ko bo izšel natečaj za sprejem.

F. U. P. F. Takojšen vpoklic na odsluženje roka. — Lansko leto sem bil usposobljen pri naboru, želim pa še letos nastopiti vojaški rok. Kaj mi je ukreniti? — Napišite prošnjo, kolkovano s 5 Din in jo pošljite pristojnemu vojnemu okrogu, ki bo prošnji, če ni drugih zadržkov, sigurno ustregel.

Služba kaznilniškega paznika. S. K. — Selce. — Odslužil sem rok in želim biti sprejet kot paznik v kaznilnici. Katere dokumente potrebujem kot priloge k prošnji? — Prošnji, ki jo naslovite na upravo moške kaznilnice v Mariboru, priložite razen vojniške isprave še sledeče dokumente: krstni in domovinski list, šolsko spričevalo, нравstveno spričevalo, zdravniško spričevalo in pa potrdilo sodišča, da ni nad vami podaljšana očetovska oblast.

Skrajšani rok. J. K. Laško. — Po zakonu ima tretji član družine pravico do skrajšanega roka, če dokaže, da sta njegova dva predhodna zadržarja odslužila polni rok. Napravite tedaj prošnjo na pristojni vojni okrug in priložite prošnji razen družinske poleg tudi vojniški ispravi obeh predhodnih družinskih članov.

Trgovina s hmeljem.

Hmeljska kupčija je zopet oživila predvsem v državah, kjer so domače pivovarne posegle v kupčijo, ker še niso bile krite, tako zlasti v Nemčiji, Čehoslovaški in Ameriki; zato so se tudi cene učvrstile. Za izvoz pa je kupčija slejkoprej razmeroma mirna.

Najvišje hmeljske cene, dejansko plačane zadnji čas za 1 kg hmelja raznih provenienc, so bile naslednje: Nemčija Hallertau 90 Din, Čehoslovaška Zatec 54 Din, Francija alzaški 33 Din, Jugoslavija savinjski 24 Din, Poljska wolinski 20 Din, Belgija Alost 17 Din, Amerika Oregon 15 Din,

Gospodarske zanimivosti.

Jarenina. V nedeljo dne 16. februarja se vrši v Jarenini ustanovni občni zbor podružnice Zveze absolventov kmetijskih šol za okoliš Jarenina — Sv. Jakob v Sl. g. Torej, kmetje absolventi in neabsolventi! Pridite, da glasno izpovemo svojo stanovsko zavest in manifestiramo za svoje pravice. — Pripravljalni odbor.

Država bo odkupila zasebne slovenske železniške proge. Ministrski svet je sklenil, odkupiti železniške proge: Ljubljana—Novo mesto ter progo Grosuplje—Kočevje, nadalje progo Kranj—Tržič in Brezovica—Vrhnika. Te proge so bile last zasebnih družb, ki so jih tudi zgradile in obratovala do leta 1919. Od tedaj naprej pa se nahajajo v izrabi glavnega ravnateljstva naših državnih železnic in se tudi zanje ne polagajo posebni obračuni stroškov in dohodkov. Dolžina naštetih prog znaša 150.4 km, dočim znaša dolžina vseh zasebnih železnic na področju ljubljanskega državnega železniškega ravnateljstva 320.5 km. — Proga Kranj—Tržič (15.10 km) je bila zgrajena leta 1908, lokalna železnica Ljubljana—Vrhnika leta 1898, dočim so bili prog Ljubljana—Novo mesto in Grosuplje—Kočevje last družbe Dolenjskih železnic. Proga Ljubljana—Kočevje je bila otvorena leta 1893, proga Grosuplje—Novo mesto—Straža pa leta 1894.

Cene in sejmska poročila

Mariborski živinski sejem 28. I. 1936. Prignanih je bilo 9 bikov, 102 vola, 221 krav in 4 teleta, skupaj 337 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na tem sejmu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 2.50 do 3 Din, poldebili voli 2 do 2.75, plemenski voli 2.50 do 3, biki za klanje 2 do 3, klavne krave debele 2 do 2.50, plemenske krave 1.50 do 2, krave za klobasarje 1.20 do 1.75, molzne krave 2 do 3, breje krave 2.50 do 3.50, mlada živina 2.50 do 3.50, teleta 3 do 4 Din — Prodanih je bilo 195 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, telečje meso II. vrste 4—6 Din, svinjsko meso sveže 8—10 Din.